

#MedallaMestresRosaSensat

Discurs d'agraïment per la Medalla d'honor Parlament

AGRAÏMENTS

Moltes gràcies, president del Parlament, president de la Generalitat, autoritats, amigues, amics.

Avui no sóc jo qui parlo. Són moltes veus les que han contribuït a aquest discurs d'agraïment. Avui parlo amb la veu de molts mestres. Aquesta veu és la que sempre ha volgut tenir Rosa Sensat, una veu col·lectiva, per un projecte col·lectiu, amb moltes mirades i amb molts punts de vista, una mirada oberta al món amb un objectiu molt ample, però alhora molt concret: defensar una educació de qualitat per a tots els infants i joves.

I parlo amb la veu de moltes persones, perquè Rosa Sensat són les persones: les d'ahir, les d'avui i les de demà. No només els mestres, professors, educadors, sinó també tota la ciutadania activa que lluita dia a dia, des de l'anonimat de les escoles, dels instituts, dels centres d'esplai i lleure, des de les associacions ciutadanes, per assolir una educació millor per a tots els infants i joves, del país. Aquests són els autèntics protagonistes d'aquesta medalla, d'aquest reconeixement, i amb ells i per ells hem treballat i treballem.

El primer agraïment, és per aquella colla que fa més de cinquanta anys, en ple franquisme i en la més absoluta clandestinitat, van començar aquest projecte que va refer l'escola catalana en llengua, cultura i pedagogia, i que malgrat les vicissituds ha continuat fins ara. Avui tenim la satisfacció que siguin aquí dos dels pioners de Rosa Sensat: la Maria Teresa Codina i el Pere Darder, i des d'aquest faristol us transmeto la salutació d'una altra de les fundadores: Maria Antònia Canals, que hagués volgut ser amb nosaltres aquest vespre, però que per circumstàncies de salut no ha pogut ser aquí. Fa uns dies que ens vam veure a Girona i em va demanar que digués sobretot en aquest parlament que l'essència del nostre treball, el nostre compromís, és el reconeixement de la personalitat de l'infant, el seu respecte i la seva estimació. Us transmeto també, una salutació de Jordi Cots, que ha dedicat la seva vida per fer que els drets dels infants fossin coneguts, reconeguts i respectats, i que tampoc pot ser present en l'acte d'avui. L'Anna Maria Roig, és una altra de les fundadores que avui tampoc no pot ser aquí. I també des d'aquí recordem als que ja fa temps que ens han deixat, tot i que el seu llegat és ben viu: Enric Lluch i Marta Mata, aquesta última, diputada durant uns anys d'aquest parlament, i la qual el 2015, a títol pòstum, va rebre aquesta medalla d'honor amb les altres set primeres dones diputades al Parlament de Catalunya.

#MedallaMestresRosaSensat

El segon agraïment és per a l'equip de treball de l'Associació, que des de tots els serveis, des de formació, des de publicacions, des de l'arxiu i biblioteca, des de comunicació..., creen la bastida que fa possible tota l'activitat de l'Associació, perquè molta més gent hi treballi, hi col·labori i hi participi. Aquest agraïment també és per a tota la gent que participa en la junta rectora, en els grups de treball, en els consells: de les revistes, de formació, de publicacions, tant a Barcelona, com des d'altres indrets de Catalunya, d'Espanya, d'Europa i de Llatinoamèrica. Tota aquesta gentada és l'autèntica força de Rosa Sensat, perquè com deia abans: Rosa Sensat és la gent.

I tota aquesta gent hauria volgut ser aquí, però com que la Sala de l'Auditori del Parlament se'ns ha quedat petita i no ha pogut donar cabuda a tothom, us emplacem en una festa oberta que celebrarem d'aquí poc, a la qual tots els que avui sou aquí presents, també hi esteu convidats.

EL SENTIT DE L'ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

Una festa que volem oberta a tothom, perquè l'Associació de Mestres Rosa Sensat, vol ser així: oberta. Oberta al debat, oberta a la diversitat d'opinions, oberta a les mirades dels diferents camps professionals, això sí, sense perdre de vista l'objectiu principal. Un objectiu que fa molts anys que ens marca el camí, i que és el següent: "Contribuir a la formació, la millora i l'actualització pedagògica dels professionals de l'educació a través, principalment, del treball en equip dels socis, per la consecució de l'escola democràtica i l'expressió d'opinions i criteris sobre la política i la realitat educativa, així com del foment de la llengua catalana."

Des dels inicis, a Rosa Sensat la formació de mestres va ser definida, sobre tres eixos que la fonamenten: pràctica, reflexió i autoformació. I aquesta concepció encara avui és així. Es tracta d'una formació que no parteix de zero, sinó que parteix de l'experiència dels mestres i de les "escoles tossudament estructurades en equip", donant, rebent i compartint, com diu M. Teresa Codina. En definitiva, es tracta d'una formació que promou la renovació i el canvi, no només de les maneres de fer, de les metodologies, sinó, i el que és més important, de les maneres de pensar. Aquesta idea lliga amb un dels plantejaments de Francesc Ferrer Guàrdia, segons el qual la veritable renovació és aquella que està fonamentada en la base pedagògica i en la recerca científica, i que està impulsada per una reflexió profunda... Una innovació que no es queda només en el "com", sinó en el "què" i en el "per què", que lliga el passat amb el present i el futur, perquè tota innovació comença en els orígens.

#MedallaMestresRosaSensat

Tota la feina feta des del 1965, és fruit d'un treball rigorós de molta gent que recupera el llegat pedagògic d'abans de la guerra i el porta a la pràctica. En paraules de M.A. Canals es tracta de posar de relleu: "la necessitat de viure i de fer veure com la

responsabilitat pedagògica i la responsabilitat social del mestre són dues cares de la mateixa moneda", i aquesta responsabilitat social no és una cosa que es pugui aprendre a les universitats, sinó que és una actitud que s'aprèn compartint entre tots: mestres, professors, infants, joves, famílies i la societat implicada.

Ens agrada molt rebre aquest reconeixement, perquè sabem que és extensiu a tot un col·lectiu, i això per nosaltres té un gran valor. L'objectiu que tenim és massa ambiciós, massa complex, per fer el camí tot sols, i per això sempre hem tingut la voluntat de fer la feina tot creant xarxes de col·laboració. Sabem que no som únics, i que al llarg dels anys han anat apareixent molts moviments de mestres, col·lectius i associacions que tenen objectius afins als nostres. I és per això que prenem el compromís de continuar treballant, de manera coordinada, afavorint la trobada, la reflexió i l'acció, amb tots ells.

La nostra mirada està posada en una educació integral, més enllà de notes i rànquings, una educació que "ha de tenir cura de totes les dimensions de la persona i no únicament dels continguts intel·lectuals i de la memòria", tal com diu Pere Darder, perquè "mestres i infants aprenguin sent feliços i perquè desenvolupin tot el seu potencial." En definitiva, recuperant una frase del maig del 68, que encapçala l'editorial de la revista *Perspectiva escolar* d'aquest mes de setembre: "No volem les vostres notes, aquí havíem vingut a aprendre." Així, doncs, 50 anys després, queda molt camí per arribar fins aquí.

L'ESCOLA DEMOCRÀTICA

També sabem, i ho dic amb paraules de Pilar Benejam, que "no hi ha democràcia sense els coneixements que permeten entendre el món". Un dels principals objectius de l'Associació de Mestres Rosa Sensat és la consecució de l'escola democràtica. I això vol dir, entre d'altres coses, educar per comprendre el món de manera crítica. Aquest ha estat el Tema general de la 53a Escola d'Estiu, d'aquest juliol. Un tema que vam triar en uns moments tensos i complexos, durant el curs passat, quan l'escola i l'educació a Catalunya estaven situades al centre de crítiques, mediatitzades i polititzades de manera molt interessada, per part d'alguns que pretenen fracturar el que l'escola ha estat capaç de construir i cohesionar durant les darreres dècades.

#MedallaMestresRosaSensat

Vam començar el curs 2017-2018, després d'uns atemptats que ens havien colpit i ens havíem obert un munt d'interrogants, i sobre els quals calia reflexionar des de dins de l'escola. Més endavant, se'ns va acusar d'adoctrinament, perquè a l'escola es tractaven

temes que formaven part de la vida dels infants i joves. I a l'escola els mestres no podem fer el sord a les preguntes que ells formulen cada dia: Per què hi ha gent que mata? Per què la policia pega a la gent? Per què han trencat els vidres de l'escola? Qui són els bons? Qui són els dolents?

Sabem que la línia entre educar i adoctrinar és molt fina, però també sabem que des de l'escola hem de fer possible el debat respectuós i el raonament fonamentat, amb l'objectiu que cada persona aprengui a pensar per ella mateixa. Aquest és un dels principis del que entenem per escola democràtica: donar a cadascú les eines per crear-se una consciència crítica, per esdevenir persones emancipades i lliures, capaces de viure en una societat basada en els principis de dignitat i fraternitat. I així, ho hem fet, aquest curs passat i els cursos que vindran, tot defensat amb més fermesa que mai el valor de l'escola i de l'educació per afavorir la construcció del pensament crític de tots els individus, defugint qualsevol dogmatisme ideològic, polític o econòmic.

Sabem també que l'educació no és neutral i que cadascú, cada mestre, té el seu punt de vista. Marta Mata va dir que "és bo que els nens sàpiguen que els seus mestres són tan normals que fins i tot tenen la seva opció política -i religiosa-. I que són tan mestres que no la inculquen".

POLÍTICA I PEDAGOGIA

Per arribar a la consecució de l'escola democràtica tenim sempre ben present que "educació és política" tal com deia Marta Mata. La vida és política i l'escola no pot estar al marge d'aquesta dimensió, perquè cal aprendre a esdevenir subjecte actiu, compromès amb aquesta visió de la societat: la neutralitat en educació no existeix, al contrari, és una idea que posa en perill la formació del sentit crític de les persones. Educar és ajudar a descobrir altres perspectives de comprensió de la realitat diferents de les dominants. Educar és obrir noves finestres que, sovint, no són les de la família, ni les del poder econòmic, ni les de les religions. L'escola ha d'evitar que se la vulgui posicionar a favor del manteniment de la societat establerta, i ha de pensar quin projecte de societat es vol construir.

És en aquest sentit que entenem l'educació com un acte polític. Els educadors hem de prendre partit en la resolució dels problemes del món, i els polítics han de construir estructures que facin possible el treball pedagògic, basat en la cooperació i no pas en la competitivitat, les comparacions i les classificacions internacionals.

REIVINDICACIÓ DEL COMPROMÍS POLÍTIC PER UNA NOVA EDUCACIÓ PÚBLICA

Fins aquí el nostre agraïment per aquest reconeixement. I per acabar fem un prec, una reivindicació perquè aquesta Medalla d'Honor representi un compromís polític per una nova educació pública:

Estaríem molt satisfets si aquest reconeixement d'avui representés, un compromís ferm d'aquesta institució i de totes les altres que formen la Generalitat de Catalunya, a favor d'una educació de qualitat per a tots els infants i joves del país, per a tots.

Estaríem molt satisfets si des d'aquestes institucions, hi hagués un ferm compromís per assolir el dret de l'educació com a servei públic de qualitat, amb un projecte públic que entengui l'educació des del bé comú, i que això sigui una prioritat perquè s'hi esmercin els recursos necessaris.

Estaríem molt satisfets si aquesta medalla servís perquè la pedagogia anés per davant de les lleis i de les normatives.

Estaríem molt satisfets si tots els infants i joves, siguin com siguin, i vinguin d'on vinguin se sentin acollits i no expulsats de les escoles.

Estaríem molt satisfets si les escoles del país no competissin entre elles, sinó que formessin una xarxa de col·laboració, perquè això voldria dir que totes serien de la màxima qualitat.

Com ja s'ha dit abans, tenim exemples en la història del nostre país, que quan conflueixen pedagogia i compromís polític, l'impuls i l'avenç en educació i en el progrés de la societat és evident.

Des de l'Associació de Mestres Rosa Sensat continuarem treballant per perseguir aquests objectius, perquè tal com va dir el mestre Pompeu Fabra: "Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança".

Francina Martí Cartes
Barcelona, 10 de setembre de 2018